

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

KÜLTÜREL, MORAL VE TEKNOLOJİK LİDERLİK - I (Konu Özeti-10.Bölüm: 21-22-23)

Kültürel Liderlik

👉 Kültürel liderlik, 1980'li yıllarda örgütsel kültürle ilgili araştırmaların neticesinde ortaya konulan bir liderlik yaklaşımıdır.

👉 Kültürel lider, örgütün değerlerinin biçimlendirilmesi, somutlaştırılması, normların astlar ve tüm örgüt paydaşlarının içselleştirilmesini sağlayan kişidir.

👉 Kültürel liderlik örgütteki bireyler tarafından paylaşılan; ideolojiler, inançlar, değerler ve normlarla çalışanların etkilenmesi sürecidir.

👉 Kültürel liderlik, kültürel ve sembolik süreci kullanmayı içerir.

👉 Okulun kültürel liderlik perspektifinde konumu incelenirken kültür ve liderlik kavramlarına hem yönetim bilimi açısından hem de sosyo-kültürel açıdan yaklaşılmalıdır.

👉 **Getzels** ve arkadaşlarının eğitimsel liderliğin kavramsal çerçevesini belirlediği modelde sosyal bir sistem olarak okulun üç boyutu ele alınmıştır:

👉 Bireysel

👉 Kuramsal

👉 Kültürel boyutlarıdır.

👉 Kültürel liderlik; örgütte kültürel değerler oluşturma, geliştirme, koruma ve kültürel anlam çıkarma sürecini içeren bir iklim yapısında kilit değerleri örgüt ortamında canlı tutarak örgütsel misyonu bu yolla oluşturmayı amaçlamaktadır.

👉 Kültürel bir lider olarak okul yöneticisi, örgütsel kültüre yön vererek istenilen niteliklere sahip öğrencinin yetişmesine katkıda bulunmaktadır.

👉 Kültürel liderin davranışlarını, liderlik yaptığı örgütün kültürü yanında yaşadığı toplumsal kültürü de etkiler.

★ Okul yöneticilerinin çalıştıkları okullarda etkili olabilmeleri açısından sergileyecekleri kültürel liderlik rolleri büyük önem taşımaktadır:

👉 **Yorumlayıcı Rol:** Okul yöneticisinin okulun kültürel misyonunu, değerlerini, normlarını ve inançlarını kavraması ve bunları öğretmenlerin ve öğrencilerin anlamalarına yardımcı olmasıdır. Bu bağlamda okul yöneticisi okulla ilgili birtakım semboller, sloganlar ve simgeler geliştirmelidir.

👉 **Sunucu Rol:** Okul kültürünün temel değerlerine, normlarına uygun davranışları sergileyerek diğerlerinin de bundan etkilenmesini ve ona uygun davranmasını sağlamaya çalışır. Eğitim-öğretim etkinliklerinin dışında da öğretmenlerle, öğrencilerle ve velilerle ilgilenmek okul, çevre ve toplumsal sorunlar üzerinde görüş alışverişinde bulunmak da bu rolün gerektirdiği davranışlardır.

👉 **Resmî Rol:** Okul yöneticisinin yasalarla, yönetmeliklerle belirlenen resmî rolleri vardır. Bu rolle asıl vurgulanmak istenen nokta, kültürel değerlerin okulda ve çevrede resmîlik kazandırılması ve benimsetilmesine çalışmasıdır.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

KÜLTÜREL, MORAL VE TEKNOLOJİK LİDERLİK - 2 (Konu Özeti-10.Bölüm: 21-22-23)

Kültürel lider davranışları iki boyutta gösterilmektedir:

Var Olan Kültürü Koruma

Alt kültürler arası bölünmelerin bütünleştirilme ve çatışma unsurlarının azaltılması,

Örgütsel yapıda yer etmiş kültür unsurlarını süzerek kurumsal amaca yönelme konusunda yararlı olan, motivasyon etkisi olan kültür unsurlarının canlı tutulması.

Yeni Bir Kültür Oluşturma

Eski kültürü zayıflatarak yeni kültür oluşturma,

İzleyenleri etkileyerek onlarla bütünleşme, kişisel niteliklerini kullanma becerisi.

Moral(Etik) Liderlik

Moral gücüne dayanarak astlarını etkilemeye yönelik liderlik biçimi olarak tanımlanmaktadır.

Owens'a göre etik liderlik kavramı birbiri ile ilişkili üç görüşü içermektedir:

Liderlerle takipçileri arasında sadece güç ilişkisi değil; ortak gereksinimlere, istek ve değerlere yanıt verici bir ilişki vardır. Bu ilişkide izleyenlerin katılımının sağlanması, aradaki ilişkinin samimi olması sağlar.

İzleyenler liderlerin kararlarına tepki göstermede özgürdürler. İzleyenler bilgiye dayalı, bilinçli karar verme ve seçim yapma yeteneğine sahiptirler. Liderleri, kendi istekleri ile takip ederler. Gerektiğinde liderlik sürecine katılırlar, gerektiğinde geri çekilirler. **Etik liderlik**, dönüşümsel liderliğin en üst düzeyi olarak tanımlanır.

Etik liderlik, izleyenlerin temel istek ve gereksinimleri ile değerlerinden kaynaklanır ve daima onlara döner.

Farklı araştırmacıların etik liderlik ile ilgili ortaya koydukları özellikler:

Araştırmacılar	Özellikler
Burns, 1978	Ortak değerleri, istekleri ve ihtiyaçları temel alma-cevap vermek, hizmetlerini bu yönde kullanmak, yetki paylaşmak, izleyenlerin bağlılıklarını sağlamak, ekonomik, politik veya sosyal değişimler konusunda verdikleri sözleri yerine getirmek, sadece vaaz vermemek, salt dindarlığı ya da toplumsal gelenekleri vurgulamamak.
Brown ve diğerleri, 2005	Birliği sağlamak, sadık ve dürüst olmak, diğerleri ile ilgilenmek ve rol model olmak.
Harvey, 2004	Değerleri ve etik bilinci oluşturmak, insanlara sorumluluk vermek, başkalarına örnek olmak, değerler çerçevesinde karar vermek, politika ve uygulamaların uyum içinde olmasına özen göstermek, değerler ve etik konusunda eğitim vermek, algılara dikkat etmek, istikrarlı ve hızlanan bir değişime odaklanmak, etik değerlere sahip insanları işe almak ve yükseltmek, değişime açık olmak.
Starratt, 1994	Bağımsız hareket etmek.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

KÜLTÜREL, MORAL VE TEKNOLOJİK LİDERLİK - 3 (Konu Özeti-10.Bölüm: 21-22-23)

Treviño ve diğerleri, 2003	Dürüst, güvenilir, adil olmak, kurallara uygun karar vermek, kişisel ve mesleki yaşamında etik olmak, insanlarla ilgilenmek, insancıl olmak, etik konusunda rol-model olmak, etik sohbetler geliştirmek, çalışanlarını eğitmek, çalışanlarını etik açıdan ödüllendirmek-cezalandırmak.
Bandura (1986)	Liderler sözüne güvenilir, ilgi çekici kişilerdir, değerleri ve davranışları toplum tarafından gıptayla izlenir, ileri düzeyde açık etik standartları örgüt çalışanları için belirlemiştir, gerekirse izleyenlerini bu standartlara göre ödüllendirebilir ya da cezalandırabilir.
Tupes ve Christal, 1961	Diğergam olmak, güvenilir olmak, akliselim olmak, nazik olmak, işbirliğine açık olmak, çalışanları ile olumlu ilişkiler kurabilmek, görev bilincine sahip olmak, saygılı olmak, kararlı olmak; kendi kendini kontrol etmek, dikkatli, düşünceli olmak.

Havel tarafından moral liderlik için 4 V modeli ortaya koyulmuştur:

- 👉 Values (değerler)
- 👉 Vision (vizyon)
- 👉 Voice (ses)
- 👉 Virtue (erdem)

Liderlerin bilmesi gereken etik ilkeler şunlardır:

👉 Yüksek etiksel şifreli değerler ve inançlar, davranışları ve konuşma biçimini etkiler.

👉 Etiksel gelişmenin cesaretlendirilmesi, ileri düzeydeki tartışma ve çatışmaların daha özgür bir ortamda oluşmasını sağlar.

👉 Lider, örgütteki informal grupların varlığına gerek duymadan etiksel davranışların doğruluğunu öğrenebilir.

👉 Lider, etiksel olmayan davranışların gelişmesini önleyebilir.

👉 Lider, etiksel olmayan davranışlar üzerinde asla ısrar etmez ve bu davranışları uygulamaya çalışmaz.

👉 Etik ilkeler, liderin yaşamında sürekli başvurması gereken rehber ilkelerdir.

Etik ilkelerden sapma sebepleri:

👉 Örgüt kültürü: Çalıştığı kurumun kültürünün doğruluğuna inanma,

👉 Alt kültür: Üye olduğu alt grup kültürü baskın,

👉 Kişilik ve felsefe: Güçlü kişilik ve yaşam felsefesi.

Eğitimde moral liderlik:

👉 Okul yönetiminde başarılı olmak için yeterliklere uygun ahlaki inançlar, ölçütler ve eğilimler setinin belirlenmesi gerekir.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

KÜLTÜREL, MORAL VE TEKNOLOJİK LİDERLİK - 4 (Konu Özeti-10.Bölüm: 21-22-23)

Okul yöneticileri için geliştirilen etik ölçütler:

Öğrencilere yönelik karar verme ve uygulama etkinliklerinde en iyi temel değerlere uyulmalıdır.

Mesleki sorumluluklar dürüstlük ve bütünlük içinde yerine getirilmelidir.

Bütünün bireysel hakları ve ilkelerini desteklemelidir.

Ulusal ve yerel kanunlara itaat etmelidir.

Standartları koruyarak sürekli mesleki gelişmeyi sağlamalıdır.

Örgütsel sözleşmelere onuruyla uymalı ve bağlılık göstermelidir.

Politik, sosyal, dinî ve ekonomik alanda kişisel kazanç sağlayıcı davranışlardan kaçınmalıdır.

Okul yöneticisinin etik sorumluluğu:

Kendine karşı sorumluluk,

Örgütsel sorumluluk,

Toplumsal sorumluluk.

Etik liderin bulunduğu okul:

Öğrenen örgüttür,

Her öğrencinin öğreneceğine inanır,

Araştırma ortamı sağlar,

Onurlu olmaya saygı gösterir,

Paydaşlar okulda doğru olanı yapmaya çalışır.

Houle ve Gimás'e göre etik boyutları:

Sadakat

- Diğerlerinin doğrularına saygı duymak
- Mahremiyeti korumak
- Dürüstçe hareket etmek

Hakkaniyet

- Tarafsızlığı korumak
- Farklılıklara hassasiyet göstermek
- Etik görüşlere yer vermek

Etik davranış

- Karar verirken ulusal ve yerel kanunlara itaat etmek
- Nesnel kararlar verebilmek

Kendini bilmek

- Kişisel değerleri ve inançları geliştirmek
- Güçlü yanları ve zayıf yanları tanımak

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

KÜLTÜREL, MORAL VE TEKNOLOJİK LİDERLİK - 5 (Konu Özeti-10.Bölüm: 21-22-23)

★ **Rebore**'a göre okul yöneticisinin etik lider olarak sahip olması gereken belli başlı özellikleri şunlardır:

☞ Toplumsal yapı içinde eğitimin amacı ve liderin rollerinin bilgisine sahip olması,

☞ Etik hakkında değişik bakış açıları ve değerler bilgisi,

☞ Okulu daha iyi bir topluluk yapma konusunda istekli olması,

☞ Kişisel ve mesleki değerleri inceleme konusunda istekli olması,

☞ Etik değerleri ve inançları davranışlarla ifade etme konusunda diğer insanlara ilham vermesi,

☞ Okuldaki işler için sorumluluğu kabul etmesi,

☞ Eğitim amacını, kişisel kazancından daha üstün tutması,

☞ Öğretmenlere eşit, adil ve saygılı davranması,

☞ Yasal zorunluluklara dikkat etmesi,

☞ Okulda çalışan diğer insanların etik değerlere bağlı davranmasını sağlaması,

☞ Gerektiği yerde kanunlara ve yasalara başvurmasıdır.

Teknolojik Liderlik

☞ Teknoloji lideri; tüm paydaşların katılımıyla ortak vizyon oluşmasını sağlayan, öğretim faaliyetlerinde teknolojinin kullanılmasına teşvik eden, paydaşların mesleki anlamda teknoloji gelişimini takip eden, değerlendiren ve ihtiyaçları doğrultusunda uygun eğitsel faaliyet sağlayan; teknolojinin eğitime girdi olarak girmesini dünya çapında izleyen ve lideri konumundaki eğitim örgütüyle bütünleşmesine rehberlik eden kişidir.

☞ Okul yöneticisinin, teknoloji kullanma, aktarma becerisinin olması ve bu beceriyi idari faaliyetler ve öğretimde eğitsel faaliyetlere aktararak işe koşması teknoloji liderliğinin ürünüdür.

★ **Anderson** ve **Dexter**'in geliştirdiği teknoloji liderliği modelinde teknoloji alt yapısı, teknoloji liderliği ve teknoloji çıktıları ana başlıkları altında okul yöneticisinin teknoloji liderliği görevleri belirlenmiştir.

Altyapı

- Network kullanımı
- Teknoloji birleşimi
- Öğrencilerin teknoloji materyali kullanımı

Teknoloji Liderliği

- Teknoloji topluluğu
- Okulun teknoloji bütçesi
- Bölge desteği
- Okul müdürü e-posta
- Okul müdürü ajandası
- Personel gelişim politikası
- Fonlar ve telif hakları politikası
- Diğer politikalar

Teknoloji Çıktıları

- İnternet, e-posta ve web kullanımı
- Teknoloji entegrasyonu
- Öğrenci teknolojik araç kullanımı

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

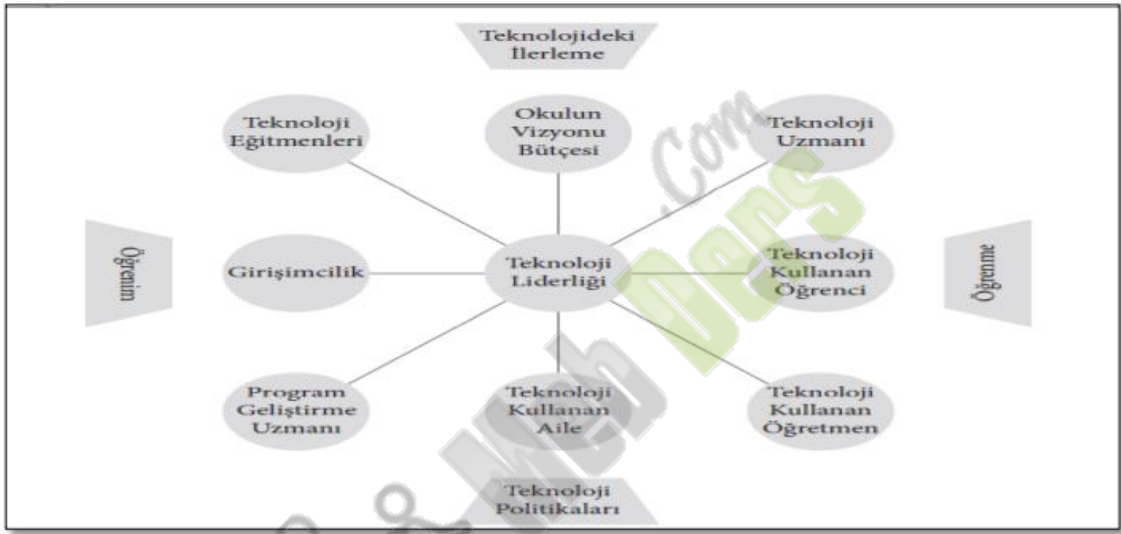

KÜLTÜREL, MORAL VE TEKNOLOJİK LİDERLİK - 6 (Konu Özeti-10.Bölüm: 21-22-23)

👉 Okul yöneticileri FATİH Projesi, e-Okul, EBA ve MEBBİS gibi uygulamalar ve etkileşimli tahta, tabletler gibi donanımlar ile okul içinde doğal bir teknoloji kültürünün içindedirler.

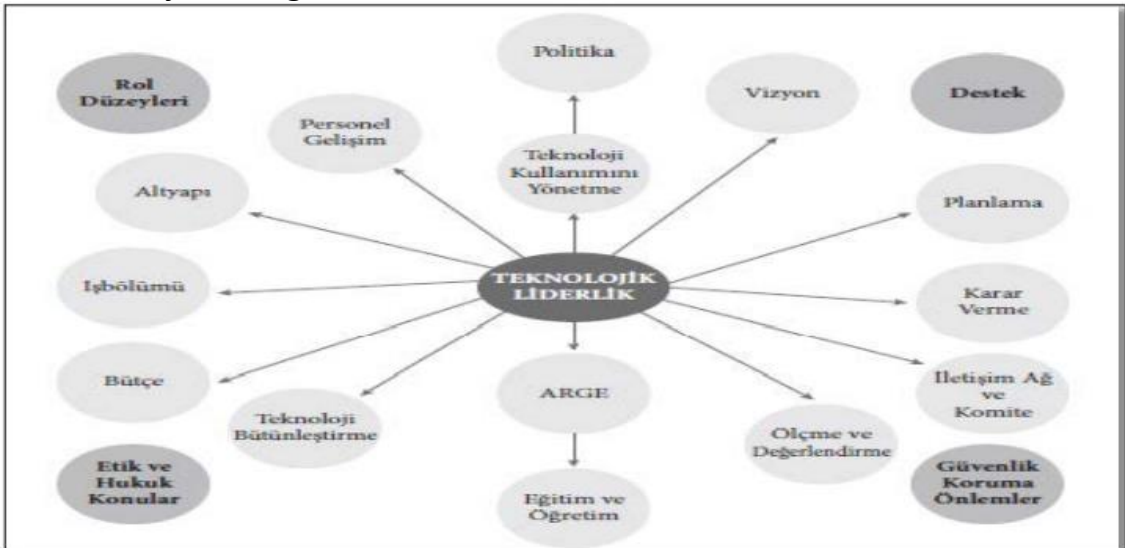
👉 Bu teknoloji kültürünün sağlıklı işlemesi konusunda hem kendi bilinç düzeyleri ve kapasiteleri yüksek olmalı hem de okul paydaşlarının bu teknoloji kültürü içinde kapasitesini artırıcı olanaklar sağlama konusunda girişimlerde bulunmalıdırlar.

★ Teknoloji Liderliği Modeli:

★ Türkiye’de de Durnalı, teknoloji liderliği üzerinde yürütülen birçok çalışmanın teknoloji liderliği boyutlarını, rollerini ve modellerini incelemiş, benzer ve farklılıklarından yola çıkarak kavramsal bir model ortaya koymuştur.

Teknoloji Liderliği Kavramsal Modeli:

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

KÜLTÜREL, MORAL VE TEKNOLOJİK LİDERLİK - 7 (Konu Özeti-10.Bölüm: 21-22-23)

★ Teknolojik liderlik davranışları sergileyen bir okul yöneticisinin üç temel odakla bu davranışlarını sergilemesi beklenir.

- 👉 İnsan odaklılık,
- 👉 Vizyon ve destek odaklılık,
- 👉 İletişim ve iş birliği odaklılık.

👉 **İnsan odaklılık boyutunda;** okul yöneticisi, teknolojinin insanların gelişimi ve eğitim öğretim sürecinde etkili bir araç olduğunu bilmesi ve bu aracın asli görevinin insan kapasitesini geliştirmek olduğunu görmesi gerekir.

👉 **Vizyon ve destek odaklılık boyutunda;** okul yöneticisi, okulda teknolojinin kullanımı, teknolojik konularda güncel gelişmeleri takip etme ve geleceğin teknolojik dünyasında neler olacağı ile ilgili öngörüler oluşturma noktasında kendisini geliştirerek eğitim öğretim sürecini daha iyi yönetecektir.

👉 Ortak vizyonda okulun gideceği yönde gerekli olan teknolojik kaynak ihtiyaçlarını da belirleyecektir.

👉 Destek boyutunda ise, özellikle öğretmenlerin teknoloji kullanımı konusunda mesleki gelişimlerini destekleyici bir rol oynayacaktır.

👉 **İletişim ve iş birliği odaklılık boyutunda;** okul yöneticisi, hem okul içi iletişimde hem de okul-çevre arasındaki iletişimde teknolojiyi etkin bir şekilde kullanmalıdır.

Kıymetli meslektaşlarımız,

Eğitim öğretim yılı içinde olduğu gibi Uzman Öğretmenlik ve Başöğretmenlik Mesleki Gelişim Çalışmalarında da yanınızdayız.

Bu süreçte yapacağımız paylaşımlardan daha hızlı haberdar olmak için aşağıdaki kanallardan bizleri takip edebilirsiniz.

Sınava katılacak olan tüm meslektaşlarımıza başarılar dileriz.

Ulaşmak istediğiniz kutucuğa tıklayınız.

Telegram Kanalı

Telegram Kanalı

Facebook Grubu

Facebook Grubu

EMEK HIRSIZLARINA UYARI

Birkaç dakika içinde indirerek kullanmış olduğunuz çalışmalar için saatlerimizi veriyoruz. Yeri geliyor ailemize, arkadaşlarımıza ayıracağımız vakti bu çalışmalara ayırıyoruz.

Çalışmalarımızı paydaşlarımızın kişisel olarak kullanmaları için hazırlıyoruz. Farklı sitelerde paylaşılmasına müsaademiz olsa zaten biz paylaşırız değil mi? Maalesef saatler verip hazırladığımız çalışmalar üzerinde isim değişikliği yapılarak kısa süre içinde belirli sitelerde paylaşılıyor. Bu şekilde yapan kişiler paylaştığı çalışmayı hazırlamış olmuyor, **ÇALMIŞ** oluyor. Bu gözler; yaptığı hırsızlığı bilmeden altına teşekkür yazanlara "Rica ederim." yazanları da gördü, bırakın bir özrü, cevap vermeye tenezzül bile etmeyenleri de gördü. Üzülerek belirteyim ki bu kişiler bizim **MESLEKTAŞLARIMIZ**.

Korkarım ki bir gün azmimizi yitirirsek en büyük nedeni bu **EMEK HIRSIZLARI** olacak.

Bugüne kadar emek hırsızlarını defalarca uyardım. Ancak her gün bunlara bir yenisini ekleniyor. Artık paylaştıkları site üzerinden veya sosyal medyadan kendilerini uyardırmayacağım. Bu sayfayı her paylaşımına ekleyeceğim. **Aşağıdaki listede yer almak isteyen buyursun, çalsın...**

NOT: Bu sayfayı okuduğu halde anlamayana ücretsiz okuma anlama kursu verilir!

 HASAN YILDIRIM

EMEK HIRSIZLARI

Site	Kullanıcı Adı	Etkinlik	Açıklama